

FORSKNINGSANKNYTNING I LÄRARUTBILDNINGEN UR ETT FORSKARPERSPEKTIV

CHRISTEL PERSSON

Sektionen för lärande och miljö, Högskolan Kristianstad

Abstract

Forskningsanknytning är ett mångfacetterat begrepp och relationen mellan forskning och utbildning har blivit en ständigt aktuell fråga. Angelägenheten att knyta undervisning och forskning till varandra går tillbaka till Humboldtprincipen, dvs. den princip som etablerades av Wilhelm von Humboldt i början av 1800-talet. Det centrala i denna princip är att professorer och akademiska lärare både ska forska och undervisa och även involvera studenter på högre nivå i sin forskning.

Få kvalitativa studier har genomförts avseende lärares egen erfarenhet om sambandet mellan undervisning och forskning. I ett fåtal studier med akademisk personal har det framkommit att det förekommer en påtaglig variation mellan akademikers erfarenheter och syn på förhållandet mellan forskning och undervisning. Somliga menar att forskning och undervisning är ömsesidigt förenliga aktiviteter medan andra menar att det finns lite eller inget samband mellan forskning och undervisning. Ett stort antal universitetslärare upplever också ett motstånd från studenterna som ibland anses svårt att överbygga.

I föreliggande studie är undersökningsgruppen åtta disputerade handledare och examinatorer i Naturvetenskapernas didaktik inom lärarutbildningens examensarbeten och kurser. Syftet är att rama in de väsentliga parametrar som respondenterna anser att deras forskarutbildning bidragit till avseende deras roll som handledare och examinatorer av lärarstudenternas examensarbeten. Vidare undersöks de forskande lärarnas attityder och förhållningsätt till tidfördelningen av arbetsuppgifterna undervisning och forskning i tjänsten.

En universitetslärare har idag flera olika roller att fylla, universitetslärarrollen håller på att förändras. Många lärare inom akademien vill både forska och undervisa. När det gäller respondenternas självvärdering av sin forskarutbildning och relevans för handledaruppdraget anser de bland annat att den stärkt deras roll som handledare genom att de blivit modigare på olika plan vilket möjliggör ett annat sätt att utmana studenterna, den vetenskapliga säkerheten har stärkts och ett metaperspektiv har vuxit fram. Olika kurser inom forskarut-

bildningen har också haft avgörande betydelse för att bättre klara av uppdraget. Strategier i samband med handledningen är idag t.ex. att förmå studenter att följa en tidsplan, betona skrivprocessens betydelse och att väcka studenternas nyfikenhet i ett inledande skede.

Hur viktig uppgiften upplevs vara för individen respektive institutionen är något som berörs av respondenterna och hur en organisation som gör det möjligt för forskare att själva också få möjlighet att forska skulle kunna se ut. De vittnar om att studenter på lärarprogrammet ofta har en negativ inställning till uppsatsskrivning och uppgifter som kräver vetenskapliga perspektiv och kritiska förhållningsätt. Det avspeglar sig i statusen att ta på sig olika uppdrag inom organisationen och budskapet från ledningen är numera att den individuella karriären premieras. Konkurrensen lärare och forskare emellan kan bidra till att studenter kommer i kläm när det t.ex. gäller kvalitetssäkring.

Kopplingen mellan forskning och undervisning visar sig vara problematisk och för att inom lärarutbildningen vara behörig examinator för kurser krävs att vara disputerad. Detta förstärker maktspelen mellan adjunkter, lektorer, docenter och professorer i tider då diskussioner om förvaltning av forskningsanknytning i grundutbildning är högaktuell. Hur många olika roller det är möjligt att en universitetslektor ska klara av i sitt yrkesuppdrag?